

Górujący nad miastem **Kościół parafialny pw. św. Piotra i Pawła** wzmiankowany był po raz pierwszy w XIII wieku. Kościół wyróżnia się długim dwuprzęsłowym prezbiterium zakończonym absydą, a także zwracającym uwagę poprzez burzenie układu z nawą przęsłem pośrednim. Kościół modernizowano wielokrotnie. Budowano wieżę, która uległa aż trzykrotnie spaleni do gzymsów. Nowa wieża została wzniesiona z piaskowca w stylu renesansu włoskiego.

Ruiny klasztoru. Po północnej stronie kościoła parafialnego stoją ruiny klasztoru zakonnic św. Marii Magdaleny zbudowanego - jak głosi tradycja i miejscowe kroniki - w 1217 roku przez św. Jadwigę Śląską. W tym miejscu stał pierwotnie zamek myśliwski wzniesiony przez Henryka Brodatego, a na prośbę księżnej zamieniony na klasztor. Z pierwotnej budowli do naszych czasów nie pozostał żaden ślad.

Zabytkowa plebania. Przed kościołem parafialnym znajduje się XVIII-wieczna plebania - dom urodzenia słynnego europejskiego kompozytora Józefa Ignacego Schnabla. Pierwotnie urządzono tu szkołę parafialną i pod koniec XIX w. uruchomiono tutaj wieczorową szkołę rękodzieła dla mieszkańców. Do końca 1945 r. plebania mieściła się w zachodnim skrzydle kompleksu klasztoru, czyli dokładnie na zapleczu dzisiejszej plebanii. Wokół wejścia do plebanii znajdują się napisy wyjaśniające historię budowy. Wszystkie z nich mają ukryte w rzymskich cyfrach chrogramu datę 1769.

Kościół pw. św. Mikołaja. Wymieniony został po raz pierwszy w 1310 roku. Z wizytacji biskupiej w roku 1677 wiemy, że obok kościoła stała drewniana wieża z trzema dzwonami. Wewnątrz były wtedy trzy ołtarze. Obecna świątynia zachowała kształt z XVII wieku. W 1827 r. rozebrano stary kościół i na jego miejscu wzniesiono nową świątynię, nawiązującą w formie i kształcie do poprzedniej. Na wieży

od strony południowej, na wysokości piętra, jest tablica z łacińskim tekstem upamiętniającym wzniesienie wieży i kościoła w roku 1711. Podczas ogólnego remontu w 1880 roku na wieży umieszczono zegar, którego resztki znajdują się tam do dzisiaj. Niezwykle interesujące są zachowane do naszych czasów dwa średniowieczne dzwony.

Rynek Miejski - Ratusz. Stojący w środku placu rynkowego ratusz został zbudowany w roku 1656. Spłonął w roku 1726 podczas wielkiego pożaru miasta. Mieszczanie rozpoczęli wtedy budowę nowego ratusza, którego wieża zawałiła się 2 lutego 1742. Współczesny ratusz został wzniesiony w roku 1795 przez mistrza mularskiego

Menzla z Bolesławca i mistrza ciesielskiego Antoniego Zugehōra z Nowogrodzka. Później ozdobiono budynek - wielką wieżyczką i zegarem miejskim.

Rynek Miejski - figura św. Jana Nepomucena. Na południowy zachód od ratusza znajduje się barokowa kamienna figura św. Jana Nepomucena stojąca na rozbudowanym trzystopniowym cokole, pochodzącym w swojej zewnętrznej, dolnej części z dawnej fontanny lub statuy Trójcy Świętej. Pod figurą i głównym tekstem widzimy scenę męczeństwa świętego.

Wieża widokowa. Na wzniesieniu, po południowej stronie miasta, w kierunku Gościszowa kilkadziesiąt metrów od murów miejskich znajduje się wieża widokowa. Wzniesiona została przez mieszczanina nowogrodzkiego Alfreda Stomma w 1892 r. dla upamiętnienia setnej rocznicy przybycia jego rodziny z Francji do Nowogrodzka.

Mury obronne. Miasto było otoczone od początku XIV w. pojedynczym kurtynowym murem obronnym, który częściowo zachował się do dnia dzisiejszego. Wykonany został z ciosów piaskowych, a dochodził miejscami do

5-metrowej wysokości. Pierwotnie zwieńczony był blankami, pomostami bojowymi i drewnianym ciągiem komunikacyjnym, który został zniszczony w połowie wieku XVIII. Mur opasał centrum miasta oraz dodatkowo klasztor św. Magdałenek, który oddzielony był murem także od strony miasta.

Słup milowy poczty saskiej. Znajdujący się przy drodze w kierunku Lubania słup milowy jest elementem saskiego systemu pocztowego. W roku 1721 August II Sas, król Polski i lektor saski nakazał ustawienie słupów milowych na trasach funkcjonowania poczty. Słup w Nowogrodzku jest jedynym zachowanym w całości słupem milowym w Polsce.

Dom Kultury PROMYK. Położony w centrum Rynku zabytkowy obiekt służy Mieszkańcom Gminy i Miasta Nowogrodzkie, ponadto stanowi atrakcję dla gości, turystów odwiedzających Nowogrodzkie.

Nowogrodzkie

Miasto Dobrego Garnka

**NAJWIĘKSZY GARNIEC NA ŚWIECIE
W NOWOGRODZKU NAD KWISĄ**

Zapraszamy do Nowogrodzka!

Welcome to Nowogrodzkie!

Willkommen auf Nowogrodzkie!

Добродошли у Новогродзце!

Ласкаво просимо в Новогродець!

Urząd Miejski w Nowogrodzku
ul. Rynek 1, 59-730 Nowogrodzkie
tel. 75 738 06 60, fax 75 731 64 16
e-mail: urząd@nowogrodzkie.pl
www.nowogrodzkie.pl

Opracowano na podstawie książki
M. Olczak i Z. Abramowicz
„Nowogrodzkie, dzieje miasta i okolic do roku 1945”.

WIELKI GARNIEC W NOWOGRODZCU NAD KWISĄ

Od wielu pokoleń Nowogrodzic słynie z tradycji ceramicznych, a szczególnie garncarstwa. Dzięki początkom garncarstwa Nowogrodzic stał się „Miastem dobrego garnka”. Pierwszą w mieście garncarnię założył w 1547 r. przybyły z Bolesławca Jonas Anders. W 1689 r. miejscowi garncarze połączyli swoje zakłady i założyli pierwszy cech. W roku 1853 mistrz garncarski z Nowogrodzka zbudował garniec opatrzone następującym napisem: „Wykonany przez mistrza ceramicznego A. Francke w 1853 r. Mieści 2714 berlińskich kwart, co się równa 3107,53 litra”.

W roku 1882 w mieście istniało 25 garncarni wyposażonych w 30 pieców ceramicznych, w których rocznie wykonywano 1260 wypaleń. Jeszcze większy garniec wyszedł w roku 1933 spod rąk nowogrodzkiego mistrza garncarskiego Georga Buchwalda. W 700-letnią rocznicę założenia miasta 24-letni Jerzy Buchwald, syn garncarza wykonał garniec o wysokości 3,34 metra! Surowcem była miejscowa glina. Najpierw wykonał gruby walek dolnej części podstawy, a następnie nadbudowywał część górną równoważąc nacisk gliny wypalonymi obręczami. Ponownie pojawił się kłopot z wypaleniem garnca, albowiem nie było w Nowogrodzcu tak wielkiego pieca. W związku z tym mógł go jedynie wysuszyć i utwardzić tym samym przy pomocy ognia. Następnie cały pomalował na brązowo, na licu zaś umieścił następujący napis: „Największy garniec na świecie. Wykonany w jubileusz 1933 roku przez Jerzego Buchwalda. Pojemność 8702 litry.” Wielki Garniec (Große Topf) został zniszczony w 1945 r. w niewyjaśnionych okolicznościach.

Urząd Miejski w Nowogrodzcu idąc za wzorem garncarza z Nowogrodzka postanowił, naśladując jego pierwowzór, wybudować największy garniec na świecie. W 2013 roku została zrealizowana inwestycja Budowa Fontanny GARNIEC na Rynku w Nowogrodzcu – odtworzono Wielki Garniec w nieco zmienionej formie.

FLAGOWE IMPREZY GMINY NOWOGRODZIEC

Coroczny Międzynarodowy Festiwal Muzyczny „Muzyka u Józefa Ignacego Schnabla” w Nowogrodzcu, mieście w którym 24 maja 1767 roku urodził się Wielki Kompozytor Józef Ignacy Schnabl, nazywany - dolnośląski Haydn. Festiwal muzyki poważnej jest bogatą uczcą duchową dla Nowogrodzian i gości Nowogrodzka, gdyż w tych dniach miasto gości światowej sławy wykonawców muzyki klasycznej oraz najlepsze światowe orkiestry. O fenomenalnym zjawisku - okazali Nowogrodzickim Festiwalu Muzycznym, wypowiedział się niemiecki profesor, światowej sławy organista Gerhard Weinberger: „Prowadząc aktywne życie koncertowe w Niem-

czech i zagranicą, nie spotkałem nigdzie tak wielkiego szacunku, starań, wysiłku i aktywnych działań na rzecz kultury, jak w Nowogrodzcu. Brawo Nowogrodzic!”

Dni Gminy i Miasta Nowogrodzic – Garncarski Jarmark w Nowogrodzcu nad Kwisą. Nawiązując do historii i tradycji związanej z garncarstwem oraz dorobku kulturowego osadników, co roku podczas Dni Gminy i Miasta Nowogrodzic prezentowane są poszczególne miejscowości gminy przybliżając ich walory, tradycję, kulturę, folklor, tradycyjne potrawy regionalne, dawne zawody przekazywane z pokolenia na pokolenie, rzemiosła ludowe i artystyczne. Podczas święta prezentowane są wyroby mistrzów garncarstwa Gminy Nowogrodzic.

Święto Pečenicy w Gościszowie Gminy Nowogrodzic – corocznie obchodzony w Gościszowie Festiwal folkloru i tradycji kulinarnych przywiezionych przez osadników z terenów byłej Jugosławii. Gościszów jest miejscowością zamieszkałą prawie w całości przez reemigrantów z gminy Srbac (Republika Serbska Bośni i Hercegowiny). Są to potomkowie Polaków, którzy za chlebem wyjechali z Galicji do Bośni. Po drugiej wojnie światowej powrócili do kraju i osiedlili się na Dolnym Śląsku. Przywieźli ze sobą i pielęgnują do dziś tradycje i obrzędy, jednym z przejawów których jest właśnie Pečenica, czyli pieczony prosiak. Potrawa ta była przygotowywana tylko na specjalne okazje, głównie na ważne uroczystości rodzinne. Święto Pečenica w Gościszowie cieszy się ogromną sympatią i popularnością – co roku Gościszów gości przyjaciół z Niemiec, Bośni i Hercegowiny oraz Czech.

Gmina Nowogrodzic położona jest w północno-zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie bolesławieckim, na pograniczu Pogórza Izerskiego i Borów Dolnośląskich. Zajmuje powierzchnię 176,3 km², w tym 16,2 km² przypada na miasto. Administracyjnie gmina składa się z miasta Nowogrodzic i 12 miejscowości wiejskich: Czernej, Gieraltowa, Godzieszowa, Gościszowa, Kierzna, Milikowa, Nowej Wsi, Parzyc, Wykrot, Zabłocia, Zagajnika i Zebrzydowej. Sieć osadnicza w gminie jest dobrze rozwinięta, co związane jest m.in. z bardzo korzystnym i malowniczym ukształtowaniem tego terenu.

Przez gminę przepływa rzeka Kwisa, która jest największym lewym dopływem Bobru. Długość biegu Kwisy wynosi 127 km. W Nowogrodzcu Kwisa płynie na poziomie 194 m n.p.m. Rzeka Kwisa stwarza miłośnikom sportów wodnych doskonałe warunki do czynnego wypoczynku, rekreacji: uprawiania kajakarstwa, organizacji spływów pontonowych, wędkarstwa.

W Gminie Nowogrodzic uruchomiono **Punkt Informacji Turystycznej Edukacyjnej i Kulturalnej** (ul. Rynek 20). Nowocześnie wyposażony Punkt Informacji Turystycznej Edukacyjnej i Kulturalnej w Nowogrodzcu prowadzi kompleksową działalność z zakresu informacji turystycznej. Tu można otrzymać materiały promocyjne dotyczące Gminy i Miasta Nowogrodzic oraz odpowiedzi na wszystkie pytania dotyczące szlaków turystycznych, atrakcji i imprez odbywających się w gminie.